

Živé námestie

Návrh správy Námestia SNP a Kamenného námestia v Bratislave

Autori: Ján Mazúr, Eva Pevná

Spracovateľ: Aliancia Stará Tržnica – občianske združenie

Vydal: Aliancia Stará Tržnica – občianske združenie

Rok vydania: 2018

Licencia: Attribution-NonCommercial-ShareAlike 3.0 Unported (CC BY-NC-SA 3.0)

Shared Cities: Creative Momentum je európskou kultúrnou platformou, ktorá adresuje aktuálne výzvy európskych miest. SCCM je spoločným projektom partnerov Goethe-Institut (DE), Česká centra (CZ), reSITE (CZ), Vysoká škola výtvarných umení (SK), Association of Belgrade Architects (RS), Hungarian Contemporary Architecture Centre – KÉK (HU), Katowice City of Gardens (PL), KUNSTrePUBLIK (DE), Mindspace (HU), Aliancia Stará Tržnica (SK), Res Publica – Cities Magazine (PL). Spolufinancované z programu Európskej únie Kreatívna Európa.

The European Commission support for the production of this publication does not constitute endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Co-funded by the
Creative Europe Programme
of the European Union

Návrh správy Námestia SNP a Kamenného námestia v Bratislave

Aliancia Stará Tržnica (AST) rieši prípadovú štúdiu viažucu sa k Námestiu SNP a Kamenného námestia v rámci projektu Shared Cities: Creative Europe. Súčasťou prípadovej štúdie je aj príprava návrhu modelu správy verejných plôch v partnerstve s mestom.

AST je dlhodobým partnerom hlavného mesta SR Bratislavy pri správe a realizácii projektu multikultúrneho centra Stará tržnica v centre Bratislavy na Námestí SNP. Projekt Stará tržnica je založený na nasledujúcich predpokladoch a princípoch:

- Realizácia projektu vo verejnom záujme – vytvorenie a dlhodobo udržateľné prevádzkovanie tržnice,
- Využívanie dlhodobo zanedbaného a podužívaného majetku mesta – priestoru Starej tržnice,
- Multifunkčné využitie Starej tržnice, ktoré umožňuje kombinovať trhovo-založené služby (komerčný podnájom priestorov) s neziskovými a komunitnými podujatiami (nekomerčný podnájom priestorov),
- Kombinácia stabilných podnájomcov v obvodových prevádzkach a príležitostných krátkodobých podnájmov haly tržnice,
- Multidisciplinárny tím a partnerstvá s neziskovým, ziskovým aj verejným sektorom,
- Ekonomická udržateľnosť a nezávislosť od mestského rozpočtu,
- Dlhodobá a priebežná rekonštrukcia a udržiavanie Starej tržnice z príjmov AST,
- Doplnkový fundraising (granty) a realizácia neziskových projektov,
- Dohľad a kontrola zo strany magistrátu a mestského zastupiteľstva.

AST zároveň vypracovala tento návrh modelu správy námestí a podobných verejných plôch, postavený na vyššie uvedených predpokladoch a princípoch. Táto krátka štúdia obsahuje (A) stručnú analýzu existujúcich modelov správy verejných priestorov a plôch a (B) rámcový návrh správy aplikovateľný na časti Námestia SNP a Kamenného námestia.

Časť A

Modely spolupráce medzi súkromným a verejným sektorom pri správe verejného priestranstva, ktorými rozumieme najmä otvorené plochy, spravidla vo vlastníctve miest a obcí, ako napríklad časti námestí a ulíc, nádvoria, prieluky, no taktiež pasáže či budovy vo verejnom vlastníctve, môžu mať viaceré podoby:

1. Model založený na aktivizácii priestoru prostredníctvom organizácie podujatí,
2. Model „grassrootového“ partnerstva,
3. Model privátneho-verejného partnerstva (PPP),
4. Model samosprávneho územia s kompetenciami,

5. Model partnerstva v údržbe a technickej správe.¹

Základný rámec úvah o modeloch partnerstiev medzi verejným vlastníkom (verejne prístupných) nehnuteľností a súkromným (neziskovým alebo podnikateľským) partnerom je stanovený nasledovnými parametrami:

- Časový parameter. Partnerstvo je stanovené vždy na určitý časový úsek, no existujú partnerstvá zamerané na časové úseky:
 - jednorazové – opakujúce sa,
 - krátkodobé – dlhodobé,
 - sezónne - celoročné.
- Cieľ partnerstva. Cieľom partnerstva obvykle býva:
 - aktivizácia a rozvoj určitého územia/plôch, doplnenie nových funkcií a služieb pre verejnosť (zavedenie nových aktivít, služieb a podujatí na dané územie, používanie pre umelecké predstavenia, sedenie a iné drobné udalosti, ktoré podporujú tvorbu miest a hospodársky a komunitný rozvoj, premena "prebytočnej" cesty či parkovacích boxov pri chodníku na celoročné alebo sezónne verejné priestranstvá využívajúce dočasné opatrenia, ako je náter či pouličný nábytok, vysunutá kaviareň a pod.),
 - využívanie verejného majetku pre realizáciu identifikovaných potrebných funkcií a služieb (využívanie podužívaného majetku s cieľom realizovať potrebné a žiadúce funkcie, aktivácia existujúcich priestorov zavedením nových programov alebo maloobchodných príležitostí s verejnými a súkromnými partnermi),
 - zapojenie komunitných organizácií do správy a údržby verejného majetku a využitie ich kapacít a vôle,
 - znižovanie nákladov na správu verejných plôch doplnením financovania zo strany súkromných partnerov alebo širšej verejnosti nad rámec štandardných zdrojov financovania miest,
 - zvyšovanie kvality existujúcich území a plôch.
- Financovanie partnerstva. Financovanie sa obvykle realizuje jedným alebo kombináciou nasledovných spôsobov:
 - priama dotácia zo strany súkromného partnera, ktorý obvykle vyžaduje protihodnotu v podobe brandingu priestoru, či využívania územia na vlastné podujatia a pod.,

¹ Jednotlivé modely sú popísané na základe členenia z publikácie Public Space Stewardship Guide vypracovanej oddelenia plánovania mesta San Francisco, The Street Plans Collaborative a MJM Management Group v roku 2016. Okrem typológie z publikácie sú obsiahnuté aj komentáre zasadzujúce jednotlivé modely do kontextu strednej Európy a Slovenska. K dispozícii online: https://issuu.com/streetplanscollaborative/docs/task2_mgmt-guide_final_web/28

- priama dotácia/granty zo strany mesta,
- participatívny rozpočet mesta,
- crowdfunding,
- využívanie majetku mesta, spravidla formou podnájmu častí majetku,
- presun vybraných kompetencií na partnera – napríklad výber poplatkov za určité služby alebo doplnkové funkcie a pod. (nadstavbové upratovanie námestia, organizácia podujatí, prenájom mobiliáru na realizáciu podujatí).
- Právna forma partnerstva. Je závislá od možností právneho režimu v danom štáte, ako aj od ochoty miest experimentovať s alternatívnymi modelmi správy. Obvykle bude mať podobu:
 - samostatnej, zákonom rozoznanej právnej formy s právnou subjektivitou – zákonom zriadený územný celok, napríklad dištrikt a pod.,
 - samostatnej, zákonom rozoznanej právnej formy s právnou subjektivitou – organizácia založená zmluvou alebo iným právnym úkonom, združujúca fyzické a/alebo právnické osoby, majetok (združenie právnických osôb, občianske združenie, nadácia).
- Funkcie a kompetencie. Pri správe verejných priestranstiev môže dôjsť k presunu vybraných kompetencií na partnerskú organizáciu, hoci obvykle dochádza skôr k združeniu na báze dobrovoľnosti. V každom prípade partnerská organizácia máva nasledovné funkcie:
 - tvorba, dramaturgia a realizácia programovej štruktúry,
 - príprava a realizácia architektonických a stavebných zásahov na území,
 - údržba, opravovanie a upratovanie priestoru a spoločného mobiliáru a zariadení,
 - tvorba jednotného dizajnu a vizuálu územia, komunikácia a PR, spolu s manuálom brandovania jednotlivých prevádzok a inštitúcií,
 - zosúladňovanie programovej štruktúry jednotlivých prevádzok a inštitúcií na území, vrátane harmonizovania otváracích hodín, tvorby obsahovej synergie a pod.,
 - presadzovanie spoločného záujmu združených osôb na danom území.

1. Model založený na aktivizácii priestoru prostredníctvom organizácie podujatí

Cieľom tohto modelu je „zaktivizovať“ verejné priestranstvo na určité časové obdobie - večer, jeden deň, sezóna, atď. Jeho znakom je časová viazanosť – dočasnosť a obmedzenie na plánované udalosti. Model býva často vedený malými komunitnými organizáciami s cieľom vytvoriť sociálne interakcie, ktoré môžu:

- podporiť investíciu do verejného priestoru prostredníctvom pozitívnych skúseností
- vytvárať príjmy,
- pomôcť vytvárať partnerstvá.

Spríevodným znakom je, že tento druh aktivizácie prostredia môže viesť k postupnému opotrebovaniu verejného priestranstva, preto vyžaduje systematický pohľad na udržateľnosť používania daného priestranstva.

2. Model „grassrootového“ partnerstva

Grassrootový model je zväčša vedený malými dobrovoľníckymi organizáciami a má potenciál aktivizovať priestranstvo „autentickými“ aktivitami vychádzajúcimi z komunity ľudí so záujmom v určitom priestranstve. Financovanie sa realizuje vlastnými príspevkami, fundraisingom od tretích strán, no veľa prostriedkov a vlozenej energie predstavuje vlastná práca. Výhodou modelu býva flexibilita a nízke náklady spojené s prevádzkou aktivít. Problémom býva konzistentnosť v aktivite, nižšia profesionalita správy priestranstva a spravidla finančne dlhodobou neudržateľná prevádzka a organizácia, nakoľko tieto iniciatívy bývajú založené na energii a entuziazme zakladateľov, ktoré sa môžu vyčerpať.

Využíva sa najmä pri menších plochách s relatívne uzavretejšou komunitou používateľov, no existujú však aj príklady úspešných a profesionálnych grassrootových partnerstiev pri správe verejných priestorov. Základným predpokladom je existencia udržateľného zdroja príjmov pre realizáciu daných aktivít. Môže ísť napríklad o využívanie majetku mesta alebo mestskej organizácie komunitnou organizáciou alebo trvalá dotácia zo strany mesta a pod.

3. Model partnerstva verejného sektora so súkromnými (neziskovými alebo podnikateľskými) iniciatívami

Tento model predpokladá partnerstvo verejnej organizácie a 1+ súkromných spoločností či neziskových organizácií. Vedúca organizácia je spravidla mesto/obec alebo mestská organizácia založená na daný účel. Tieto partnerstvá sa vyznačujú svojou formálnosťou – sú založené na zmluve, čo tiež znamená vysokú úroveň zodpovednosti (každý má jasné práva a povinnosti, jasná pričítateľnosť zodpovednosti za plnenie úloh).

Neexistuje model, ktorý by vyhovoval všetkým priestranstvám; modely bývajú riešené s ohľadom na špecifiká danej plochy, no v zásade sa stretávame s prípadmi:

- zapojenie jedného veľkého sponzora:
 - výhodou je dostatok financovania a jednoduchšia administrácia,
 - avšak je možné zníženie „individuality“ priestoru, ak úprava prostredia nie je kvalitne uskutočnená s ohľadom na miestne špecifiká, pamiatkovú ochranu a estetiku,
 - obvykle vedie k obrandovaniu priestoru sponzorom, čo môže pôsobiť rušivo, najmä ak sponzor neposkytuje dostatočnú protihodnotu v zhodnotení priestoru, resp. v rozšírení verejnej infraštruktúry.

- zapojenie sa väčšieho počtu rôznorodých aktérov (často zapojenie malých lokálnych biznisov):
 - financovanie zložené z investícií zainteresovaných strán
 - vyžaduje sa často vyššia úroveň organizácie (administratíva, procesy, zamestnanci), pričom riadenie vyžaduje omnoho väčšie množstvo času,
 - pri zapojení množstva aktérov cez administratívne vymedzený proces môže viesť k redukcii priestoru na kreatívne riešenia.

Tieto partnerstvá často narážajú na obavy rezidentov, že takáto organizácia verejného priestoru bude smerovať k sprivatizovaniu verejného priestoru. Riešením týchto obáv často býva včasné zapojenie komunity a dôraz na transparentnosť partnerstva. Partnerstvá by mali vždy spĺňať nasledovné kritériá, nech sú v akomkoľvek rozsahu:

- transparentnosť,
- zapájanie komunity a/alebo reflektovanie jej potrieb,
- definovanie zdrojov príjmov a spravidla vylúčenie využívania verejných prostriedkov vo forme priamych dotácií,
- mali by poskytovať dostatočný priestor pre „kreatívne“ riešenia v rámci celku.

Typickými partnermi sú miestne firmy alebo poskytovatelia služieb v oblasti, partneri sú zodpovední za všetky programovacie a špecializované náklady na údržbu. Mestá taktiež často navrhujú väčšie verejno-súkromné partnerstvá s jednou spoločnosťou alebo organizáciou na aktiváciu, údržbu a v prípade potreby modernizáciu viacerých námestí v celom meste, čím sa má dosiahnuť rovnomernejšie rozdelenie podpory na viaceré územia mesta a zabrániť tzv. cherry-pickingu zo strany privátnych partnerov. Na podporu týchto aktivít má partner príležitosť generovať príjmy v oblastiach prostredníctvom predajných, maloobchodných, reklamných či sponzorských dohôd. Dohoda o partnerstve býva štruktúrovaná tak, aby motivovala súkromného partnera k zvýšeniu verejného prospechu: čím viac programov a angažovanosti komunite poskytne, tým väčšie percento získaných príjmov je schopný si ponechať.

Pre menšie a štandardizovateľnejšie projekty, ako napríklad menšie exteriérové posedenia, príležitostné trhoviská, mestá obvykle vypracúvajú projektové manuály, ktoré obsahuje požadované, predbežne schválené konfigurácie a konštrukcie, ako aj požiadavky na vybavenie, výsadbu, bezpečnostné prvky a pod. Očakáva sa tiež, že správcovia budú technickú prílohu pre svoj typ projektu dodržiavať vo všetkých fázach projektu. Toto preddefinovanie požiadaviek a modelov síce zasahuje do slobody programovania, ale vytvára (i) súdržnú vizuálnu identitu projektov, (ii) urýchlňuje schvaľovanie, implementáciu a realizáciu a (iii) zabezpečuje kontinuitu projektov.

Komunitný partner je spravidla zodpovedný za všetky programové a aktivizačné úsilie v rámci územia a údržbu a prevádzku svojho parku alebo námestia. Zodpovednosti sa líšia podľa typu projektu, pričom rozdelenie kompetencií býva štandardizované na niekoľko modelov, spolu so zmluvnou dokumentáciou, čím sa zjednodušuje a sprehľadňuje fungovanie takýchto partnerstiev. Väčšina partnerstiev sa zriaďuje s organizáciami, ktoré dokážu preukázať spôsobilosť na vykonávanie údržby. Mesto pracuje so sponzormi projektov, ktorí sú ochotní financovať výstavbu a údržbu svojho projektu, no taktiež sa využíva participatívny rozpočet a crowdfunding. Podobné projekty sú pre mesto spravidla rozpočtovo neutrálne.

4. Model samosprávneho územia s kompetenciami

Tento model sa často využíva v USA, nakoľko väčšina štátov USA tento model kodifikuje v samostatných zákonoch. Majitelia nehnuteľností na určitom území sa dohodnú, že uhradia poplatky navyše za ďalšie služby nad rámec toho, čo ponúka verejná správa ako súčasť verejných služieb. Môže tak vzniknúť samosprávne územie s vlastnými kompetenciami (napr. vyberanie poplatkov) a obvykle aj s právnou subjektivitou - nezisková organizácia špeciálne zriadená na vedenie poskytovania služieb v rámci okresu. Model je spravidla postavený na komunitnom pláne riadenia daného územia, ktorý načrtne ciele, hranice, služby a metodiku fungovania a hodnotenia navrhovaného územia. Plán musí byť schválený magistrátom. Následne sa vyžaduje petícia podpísaná určitou kritickou masou majiteľov nehnuteľností na danom území (napr. 30%), ktorí sú ochotní prispievať do rozpočtu takejto organizácie. Napokon sa vyžaduje, aby vznik organizácie potvrdili lokálne voľby dostatočnou podporou plánu (napr. viac ako 50%).

Formát štruktúr sa v jednotlivých štátoch líši a podobné programy môžu fungovať pod rôznymi menami v rôznych mestách v závislosti od ich právneho rámca pre formovanie a riadenie. Hlavnými cieľmi takýchto územných samosprávnych organizácií býva: zlepšovanie podnikania, revitalizácie podnikania, zlepšovanie komunity alebo poskytovanie špeciálnych služieb. Môžu komunitám priniesť veľa dôležitých a žiaducich výsledkov:

- Sú častokrát čistejšie, bezpečnejšie, atraktívnejšie a živšie verejné priestory.
- Špeciálny okrskový rámec poskytuje stály a spoľahlivý zdroj financovania pre typy služieb, ktoré často prinášajú ďalšie výhody pre zainteresované strany v susedstve, vrátane zvýšených hodnôt nehnuteľností, zlepšeného maloobchodného predaja a nižších mier voľných pracovných miest.
- Z dôvodu ich úzkeho geografického zamerania majú tieto organizácie jedinečnú pozíciu, aby rýchlo reagovali na meniace sa potreby komunít, ktorým slúžia.

Zároveň však so sebou aj tento model prináša viaceré negatíva a riziká:

- Vytvorenie môže byť náročné na čas a zdroje, tento model vyžaduje veľký dosah na vlastníkov nehnuteľností.

- Na ich vytvorenie sa môže vyžadovať zmena legislatívy, resp. súčasná legislatíva nemusí umožňovať presun kompetencií na tento typ organizácie a tak ostane k dispozícii len súkromnoprávna úprava organizácií.
- Prístup nemá celospoločenskú víziu a často mu chýba inkluzívny charakter.
- Územia v ekonomicky prosperujúcich štvrtiach budú oveľa lepšie vybavené, aby využili zdroje potrebné na spravovanie verejného priestoru ako územia s vysokou potrebou – nedochádza k redistribúcii poplatkov (ako je tomu napr. v prípade daní), preto by malo ísť o poplatky nad rámec existujúceho zaťaženia.

5. Model partnerstva v údržbe a technickej správe

Pre mnohé malé komunitné organizácie môže byť preberanie všetkých aspektov riadenia verejného priestoru náročné. Najmä vtedy, keď je nedostatok personálu a finančných zdrojov, organizácia nemusí byť schopná spravovať samotné aspekty vytvárania programu, údržby a financovania nového verejného priestoru. Z tohto dôvodu vznikajú organizácie, programy a partnerstvá na podporu riadenia, údržby a technickej správy verejného priestoru. Špecifické zameranie sa líši podľa iniciatívy, ale činnosti v tomto rámci často zahŕňajú technickú pomoc, dotované priame služby alebo oboje.

Partnerstvá údržby a technickej pomoci môžu byť efektívnym spôsobom distribúcie povinností riadenia verejného priestoru medzi viacerými organizáciami. Malé organizácie sa tak môžu ľahšie zapojiť do riadenia verejného priestoru, keď sú zodpovednosti spoločne zdieľané, lebo takéto usporiadanie znižuje zaťaženie personálu a finančných zdrojov. Partnerstvá umožňujú organizáciám sústrediť sa na úlohy správy / riadenia verejného priestoru a zároveň vytvárať príležitosti na zdieľanie nápadov a osvedčených postupov. Partnerstvá majú potenciál rozšíriť základňu komunitnej podpory rozšírením okruhu zainteresovaných strán. Môžu vytvoriť cestu pre správcov verejného priestoru, aby sa stali sebastačnými v kľúčových programových oblastiach (fundraising, údržba atď.)

Avšak ak partnerstvo nie je dobre koordinované, môže dôjsť k riedeniu alebo rozptýleniu zodpovednosti, čím vzniká riziko, že projekty sa stanú nefunkčné. Aby bolo partnerstvo úspešné, je dôležité, aby boli jasne definované úlohy a očakávania. Poskytovanie dotovaných služieb alebo technickej pomoci môže byť veľmi cenné pre organizácie s nízkou kapacitou, ktoré po prvýkrát prevzali úlohu správcu verejného priestoru. Je však nevyhnutné, aby rámec pomoci obsahoval jasnú cestu k zvýšeniu sebastačnosti a samostatnosti.

Časť B

Návrh správy Kamenného námestia a Námestia SNP v Bratislave

Vychádzajúc zo skúseností mnohých zahraničných miest navrhujeme na námestiach vytvoriť delegovaný model správy vybraných činností, ktoré bude zastrešovať nová organizácia – združenie Živé námestie. Združenie bude v prvom rade presadzovať záujmy samotných námestí, komunikovať na nich realizované aktivity a vykonávať menšie upratovacie služby, opravu drobného mobiliáriu a prevádzkovať bezpečnostnú službu. Jeho dopad spočíva vo vzniku obrancu námestí.

Tento model nie je nový; podobný model sa používa na desiatkach centrálnych verejných plôch v rôznych mestách, no tiež bol použitý napríklad v zóne Eurovea v Bratislave. Podobné modely obvykle kombinujú prvky správy námestí a tvorby kultúrneho a spoločenského programu. Živé námestie však pôjde ďalej.

Združenie Živé námestie sa stane nielen kvalitným a flexibilným správcom námestí, no najmä aktívnym advokátom záujmov námestí s víziou vytvoriť z nich kvalitný, moderný, prístupný a otvorený verejný priestor hodný metropoly 21. storočia. Cieľmi združenia je, aby námestia poskytovali veľkú hodnotu pre ľudí a boli dobre spravované.

Čo je združenie Živé námestie?

Združenie bude združovať významných hráčov na námestí SNP a Kamennom námestí a mesto Bratislava, aby v prospech námestí vykonávalo:

1. Aktívne presadzovanie záujmov námestí, čo zahŕňa presadzovanie realizácie medzinárodnej súťaže návrhov na komplexnú revitalizáciu námestí a presadzovanie realizácie navrhnutých intervencií (quick wins) v priestore.
2. Správu a údržbu námestí nad rámec údržby vykonávanej aktuálne mestom.
3. Ďalšie činnosti súvisiace so správou a údržbou námestí.
4. Tvorba návrhov užívania námestí.
5. Fundraising.
6. Komunikácia a tvorba vizuálnej identity námestí.

Združenie bude vykonávať činnosti vo verejnom záujme, transparentne a bude zapájať do svojho fungovania miestnu komunitu. Združenie nebude mať možnosť regulovať, aké aktivity sa realizujú na námestiach, no bude navrhovať program, robiť fundraisingovú činnosť a v spolupráci s inými organizáciami tento program realizovať. Združenie dostane do zvýhodneného nájmu vybrané menšie plochy na námestiach, aby sa vytvoril stabilný príjem združenia. Ak vznikne združeniu zisk, musí ho použiť výhradne na svoje činnosti.

Členmi združenia budú primárne významní hráči pôsobiaci na námestiach (Aliancia Stará Tržnica, Kunsthalle, Ministerstvo kultúry, Tesco, atď.), pričom mesto Bratislava bude mať kontrolu nad združením. V rámci združenia bude zriadená správna rada ako hlavný rozhodovací orgán združenia, v ktorej budú pôsobiť významné osobnosti verejného života v Bratislave, zástupcovia mesta a ďalších členov združenia. Správna rada bude vykonávať určovať stratégiu združenia, rámcové aktivity a kontrolu fungovania. Jeho výkonným a štatutárnym orgánom bude správca združenia.

Základnou výhodou pre členov združenia je doplnková údržba námestí, na ktorých sú členovia dominantnými ekonomickými hráčmi, preto z toho budú významne benefitovať. Okrem toho členovia prispievajú na zlepšenie kvality námestí priamo pred ich prevádzkami a budovami. Ďalšou výhodou je možnosť členov zúčastňovať sa na rozvoji programu združenia na námestiach a profitovať tak aj pozitívnym PR.

Združenie bude mať nasledovné príjmy, z ktorých bude uhrádzať náklady na svoju činnosť:

1. Podnájomné za podnájom vybraných plôch určených pre letné terasy – vždy sezónne, v súlade s mesto určenou politikou (daň za užívanie verejného priestranstva), v rozsahu veľkosti terás, pričom aj maximálna výmera plochy bude obmedzená veľkosťou prenajatého pozemku od mesta.
2. Majetkové vklady a členské príspevky svojich členov – jednorazové/ročné vstupné členské.
3. Dotácie – združenie bude môcť dostať priame dotácie.
4. Granty a dary – združenie bude prijímať dary a bude vykonávať vlastný fundraising s cieľom získať granty na realizáciu projektov alebo kultúrneho programu.

Praktické právne kroky na uskutočnenie vízie predstavujú v prvom rade najmä vyčistenie plôch námestí:

1. Vysporiadanie sa s dlhodobým užívaním niektorých plôch námestí vo vlastníctve mesta bez právneho titulu: Richman, ALBATRO. Na oba priestory existujú exekučné tituly, mesto musí konať.
2. (Čiastočné) zrušenie zvláštneho užívania niektorých prevádzok na námestiach: PNS medzi Tescom a Lidlom, stánok s gaštanmi.
3. Zmena zmluvy s BPS PARK a.s., ktorej výsledkom bude vrátenie užívania parkoviska na Dunajskej/spodku Námestia SNP mestu.

Právna štruktúra združenia

Združenie Živé námestie by malo byť založené ako združenie právnických osôb, ktorého hlavnými členmi bude mesto Bratislava a stakeholderi operujúci na námestiach. Združenie

bude otvorené aj občianskym aktivitám, ktoré chcú zveľaďovať námestia. Navrhujeme klasickú štruktúru správy združenia s dvoma úrovňami:

- Členovia združenia (členská schôdza) – rozhodujú o zásadných otázkach fungovania združenia, zmene stanov združenia, rozpočte združenia a deviáciách z rozpočtu, volia a odvolávajú správcu združenia. Hlavní členmi členskej schôdze budú: mesto Bratislava, Aliancia Stará Tržnica, Kunsthalle, Tesco, Lordship, Ministerstvo kultúry SR, SNP Real, Poľský inštitút. Okrem Mesta bude každý člen prispievať vstupným a/alebo ročným príspevkom na chod združenia.
- Správca združenia – štatutárny orgán, ktorý bude vykonávať dennú prevádzku združenia, zamestnávať zamestnancov združenia, vykazovať činnosť členskej schôdzy a ďalšie činnosti, ktoré nie sú zverené do kompetencie členskej schôdzy.
- Dozorný orgán – so zástupcami z mestského zastupiteľstva.

Združenie má právnu subjektivitu, môže vstupovať do právnych vzťahov, vykonávať fundraising, uchádzať sa o granty, realizovať program, podnájomť priestory, ktoré má v nájme, či zamestnávať zamestnancov.

Nájomná zmluva medzi mestom a združením

1. Mesto dá do prenájmu vybrané časti námestia SNP a Kamenného námestia výlučne za účelom ich ďalšieho podnajatia na vytvorenie letných terás, oddychových zón a pod. ako zdroj pravidelného príjmu pre združenie.
2. Združenie platí mestu nájomné vo výške 1 EUR.
3. Združenie bude zároveň povinné:
 - a. Nebrániť nikomu v užívaní prenajatých plôch s výnimkou umiestnenia letných terás.
 - b. Vykonávať doplnkovú údržbu užšej plochy námestia SNP a Kamenného námestia.
 - c. Rešpektovať programové aktivity dohodnuté medzi mestom a tretími stranami.
 - d. Realizovať činnosti uvedené v stanovách združenia – naplňovať účel združenia.
 - e. Asistovať s implementáciou quick wins v priestore námestí.
4. Zmluva je účelovo viazaná na funkciu a účel združenia Živé námestie: zveľaďovať a rozvíjať námestie SNP a Kamenné námestie. Po zmene účelu, resp. jeho naplnení dôjde k prehodnoteniu zmluvy, resp. mesto bude môcť jednoducho ukončiť zmluvu.
5. Trvanie kontraktu bude 5 rokov s možnosťou predĺženia v závislosti od realizácie súťaže.

